

KARATAY
BELEDİYESİ

KARATAY BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

Merhaba
merhabahaber.com

f /akademiksayfalar

CİLT: 20 • SAYI: 2
13 OCAK ÇARŞAMBA 2021 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Kurucusu: **Dr. Mehmet Ali UZ**

Yayın Kurulu: **Dr. Mehmet Ali UZ - Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU - Ahmet ÇELİK - Ali IŞIK - Av. Serdar CEYLAN - Hasan YAŞAR**

1. Vefat
Yıldönümünde

Dr. HASAN
ÖZÖNDER

ÖZEL SAYISI - 1 -

Dr.
Mehmet
Ali UZ

HASAN ÖZÖNDER ÖZEL SAYISI ÜZERİNE

Değerli dostumuz Hasan Özönder Hoca'yı 29 Aralık 2019 tarihin de kaybetmiştik. Günler ne çabuk geçiyor. Demek ki onu kaybedeli bir yıl olmuş. Arkadaşlarla istişare sonunda onun vefatının birinci yıl dönümünde ocak ayı başında bir özel sayı ile onu yad etmeyi kararlaştırdık.

O bir kültür adamı, nezih ve güzel bir insandı. Merhum kendine has özellikleri olan bir değerdi. Daha küçük yaşlarda iken ilim, irfan ve kültür adamlarıyla tanışmaya çalışır, bunlar Konya dışında bile olsa gidip görüşürdü. Mesela Konya'da Selçuk Es, Rasih İzzet Koyunoğlu tanıdığı şahsiyetlerdi. Doktor Süheyl Ünver çok değer verdiği ve zaman zaman görüştüğü insanlardan birisiydi. O, bu değerlerden istifade ediyor, onlardan usul, yol ve yöntem öğreniyordu. Küçük yaşlarda kütüphane kurmayı, arşiv oluşturmayı, fiş usulü not tutmayı onlardan öğrendi. Hayatı boyunca hep bunlarla uğraştı. Sonunda Konya'da çok az kimsede bulunan kütüphanesini kurdu ve arşivini oluşturdu. İmam Hatip Okulu ve İlahiyat Fakültesi öğrencilerinden öğrendiğime göre onlara da bu alışkanlıklarını aşılamaaya çalıştı. Bunlar, onun öğütlerinin ne kadarını tuttuğunu bilemiyorum. Bu bizim gençlik yıllarımızda da kültür adamlarının tavsiye ettiği bir usul, yol ve yordamdı. Bizler de aynı çalışmayı uyguladık. Ortaokuldan üniversiteye kadar aynı şeyleri tav-

siye ettim ama maalesef bu çalışma onlara zor geliyordu ki tavsiyelerimiz bir kulaklarından girip öbür kulaklarından çıkıyordu. İyi öğretmen de yetiştiremediğimiz için eğitimde kalite ve seviye gittikçe düştü.

Hasan Özönder daha İstasyon Caddesindeki evinde otururken bir araya geldiğimizi hatırlarım. Ben 1998 yıllarının sonlarında Konya Postası yayın yönetmenliğini üstlenmiştim. Gazetede yazan bir iki köşe yazarından başka yazar yoktu. Bu arada Akademik Sayfaları da çıkarıyordum. Bu sebeple hem gazete hem de Akademik Sayfalar için yazı lazımdı. Hasan Bey'den yazı istedim. Kabul etti. Zaman zaman yanıma gelir, çay, kahve içer, sohbet ederdik. O da bir ara eline kağıdı kalemi alır, hem gazete hem de Akademik Sayfalar için yazılar yazardı. En az iki üç yazı yazmadan gitmezdi. Ben de onun yazdığı bu yazıları önce bilgisayara geçirip sonra yayınlardım. Yazı bittiğinde tekrar gelirdi. Ne güzel günlerdi onlar... Hasan Bey vefat ettikten sonra onunla ilgili dosyayı çıkarınca, onun onlarca yazısını bu dosyaya koymuşum. Birçok da resim vardı, hüzünlendim...

Ben Aydınlar Ocağı başkanlığını bıraktıktan sonra zaman zaman oturduğumuz bir grup oluşturmuşum. Tabii, bu grupta o da vardı. Meramda onun, benim bahçede ve diğer arkadaşların evlerinde oturur sohbet ederdik. Sonradan bu grubun adına 1900'lü yılların

Dr. Hasan Özönder, Av. Mehmet Ali Uz, 2007.

başında Konya kültür adamlarının oluşturduğu Bezm-i Muhabbet adından dolayı, bizim bu sohbetin adını da aynı isimle anmaya başladık. Hasan Hocanın rahatsızlıkları bundan sonra başladı ve gelemez oldu.

Hasan Hoca hoşsohbet, nüktedan, aynı zamanda çok cömert bir insandı. Onun ticaretle iştigal ettiği günleri de çok iyi hatırlarım. Otururken mutlaka bir şeyler ikram eder, giderken de elimize mutlaka bir paket tutuştururdu.

Akademik hayatı çok olumlu geçti. Hani yukarıda ilim, irfan sahibi insanlardan usul, yol, yordam öğrendi demiştim ya, onun bu çalışma usulü hayatı boyunca kendisini etkilemişti. Eskiler, “Vusulsüzlüğümüz usulsüzlüğümüzdendir” derlerdi. Velut bir yazardı. Muhtelif gazete ve dergilerde çok yazısı yayımlandı. Kaynak eserler vücuda getirdi. Onu en verimli bir zamanında kaybettik. Bu bizim için büyük bir üzüntü oldu. Ama bu kayıplarımızın yerini dolduramayışımız daha büyük bir üzüntüye sebep oluyor.

Vefat tarihine dikkat ederseniz Hasan Hoca Covid-19 virüsünün dünyaya yeni yayılmaya başladığı dönemde vefat etmiştir. Sanki ahir zamanı değil de kıyameti yaşıyor gibiyiz. Baba evladından, evlat ailesinden, kardeş kardeşten, akraba akrabadan ve dost dosttan kaçıyor. Dünyanın tadı tuzu kalmadı. İnsanlar yaşama sevincini kaybetti. Cenab-ı Hak ne nimetler vermişse farkında değiliz. Geçenlerde doksanını aşmış bir yakınımın sohbet ederken: “Şu Covid-19’dan ölmek istemiyorum, insanın cenazesi bile rezil oluyor” demişti. Böyle fitne zamanları yaklaşırken Cenab-ı Hak o sıkıntıları sevdiğilerine yaşatmamak için onları yanına almış. Hasan Hoca böyle bir dönemi görmedi. Demek ki o Allah’ın sevdiği bir kulu imiş diyorum. Mevlâ’m akıbetimizi hayretsin.

Değerli okuyucularımızı Hasan Özönder Hoca’nın dostlarının kalem ile baş başa bırakırken arkadaşımızı değerli can dostumuzu rahmet ve minnetle anıyor kabrinin cennet bahçelerinden bir bahçe olmasını Cenab-ı Haktan niyaz ediyorum.

Osman
Emre
ARSLAN

DEDEM, HASAN ÖZÖNDER

Şehrimizin yetiştirdiği ve son yıllarda şehrimize değer katan akademisyen, yazar, Mevlana aşığı, sanat meraklısı, Konya Çelebi-si ve hatta kendisini seven dostlarının ve öğrencilerinin tabiriyle bir Konya kişizadesi, Hasan Özönder 17.08.1943 Yılında Konya'da Topraklık'ta hayata gözlerini açtı. Akşehirli Helva ustası Hacı Yusuf Bey ve eşi Şefika Hanımın üçüncü evladıdır. Bir abisi bir de ablası olan dedem, ablasını yıllar önce kaybetmiştir. Çocukluğu Türbe önünde geçen dedem kendisi bu durumu şöyle anlatırdı. “Biz gözlerimizi açtık Hz. Pîr'i, camileri, türbeleri, kütüphaneleri gördük. Bu kültürel çevre bize kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunma yolunda çok etkili oldu.” İlkokulu Akif Paşa ilkokulunda, orta ve lise öğrenimini Konya İmam hatip okullarında devam etmiştir. Dedemin okuduğu yıllar herkesçe maldur ki dini eğitim faaliyetlerinin oldukça sınırlı ve etkisiz olduğu zamanlardı. Bu sebeple yeni açılan İmam hatip okullarına din adamlarımız büyük ehemmiyet gösteriyor, evlatlarını göndermeleri için cami-

lerde vaazlar veriyorlardı. Konya'mızın mümtaz şahsiyeti Tahir Büyükkörükçü Hocaefendi de bunlardan biriydi. Aziziye Camii etrafında esnaf olan ve hocaefendi ile de yakın tanışıklığı olan Helvacı Yusuf dedemiz de bu tavsiyeye uyar ve dedemi bu okullara yazdırmak ister. Dedem o yıllarda bu okullara karşı alınan tavır ve henüz küçük yaşta bu okulların sadece ölü yıkamaktan ibaret olduğunu, bu okullardan mezun olanların ilerde maddi istikba-

Topraklık'daki doğduğu ev

lin olamayacağını anlatan çevrelerden biraz etkilenmiş ve biraz soğuk yaklaştığını ifade etmiştir. Ta ki babasının bu okullara olan inancını görene kadar. Yine böyle bir konuşma esnasında Helvacı Yusuf oğluna “Yavrum hayatın için hiç endişe etme” diyerek elinden tutar ve Aziziye Camii’nde sırtlarındaki yükleri dayayan hamalları gösterir ve oğluna; “Gel yavrum sen bu okullarda oku, göreceksin çok başarılı olacaksın, çok memnun kalacaksın ve bana dua edeceksin. Eğer işsiz kalırsan ben de bunlar gibi ömür boyu hamallık yapar yine senin geçimini sağlarım” Bu gönülden öğütlere ve desteğe kayıtsız kalmayan dedem imam hatip ortaokuluna adım atarak, araştırmacı kişiliğine yön vermeye başlar. Ne zaman bu konu açılrsa dedem, mümkün değil ama farz edelim ben annemin babamın evlatlık hakkını ödeyecek olsam bile beni bu okullara yazdırdıkları için yaptıkları iyiliğin hakkını ödeyemem derdi.

Her imamhatiplinin en büyük heyecanı tatbikat üzere vereceği Cuma hutbesidir. İmamhatip lisesindeyken Cuma hutbesi sırası dedeme gelir. Dedem bu heyecanı yaşamak üzere güzelce hazırlığını yapar, hutbesini hazırlar. Kendisine ilk hutbeyi vermek bir ramazan cumasında Kapu Camii’nde nasip olur. Hocasının selamıyla camiye gider ve

hutbesini verir. Şehrimizin manevi havası son derece farklı olan öylesine muhteşem bir camide hutbe irad etmek dedem için ömür boyu mutluluk vesilesiydi. Babası ve abisi dedemi dinlemeye gelirler. Abisi dedemin dikkatini dağıtmaktan çekinir, arka saflara geçer hatta sütunların arkasından hutbeyi heyecanla dinler. Bahsetmekte fayda var. Dedemden yedi yaş kadar büyük abisi İbrahim Özönder babasından aldığı helvacılık mesleğini daha da ileriye taşımış, babası gibi hayırsever bir insandır. Dedeme her zaman yardımcı olur, yaşça küçüğü olmasına rağmen Hasan Hoca diye hitap ederdi. Rahatsızlığı döneminde de durumunu çok yakından takip eder, hâlini hatrını sormadan edemezdi. Dedemin

Konya Yüksek İslam Enstitüsü Öğretim Üyeleri

anlattıklarından heyecanlanır ben de vereceğim hutbeyi hayal ederdim. Benim hutbe sıram da bir Miraç Kandili gününde okulumuzun tatbikat camisinde nasip olmuştu. Dedem de erkenden gelmiş, ön saflardan beni mutluluk ve duygulu bir şekilde dinlemişti.

Okul dersleri dışında kendini olabildiğince geliştirmeye çalışan dedem kütüphanesini de bu yıllarda liseyi okurken kurmaya başlar. Lise yıllarında tarih hocası Yaşar Gökçek'in evinde sohbetlere, derslere katılım sağlarken hocasının kütüphanesine ilgi ve merakla bakar, inceleyer ve Allah'ım benim de böyle bir kütüphanem olacak mı diye de niyaz edermiş. Yine bir gün hocasını ziyarete gittiğinde kütüphanedeki kitapların yere dizildiğini gören dedem sebebinin sorunca hocası artık belli bir yaştan, belli bir seviyeden sonra bu kitaplara ihtiyaç duymadığını ve artık sadece Kuran ve hadis kitabıyla yetineceğini söyler. Bu sözler üzerine dedem utana sıkıla hocasına kendisinin alıp alamayacağını sorar. Bu teklife sevinen hocası çok sevdiğim kitaplarımın çok sevdiğim öğrencime gitmesi beni de

çok mutlu eder diye de ekler. O günkü şartlarda 1200 lira olan kütüphaneyi dedem için 1100 liraya verebileceğini söyler. Sevinerek eve dönen dedem bu durumu biraz da çekinecek babasına aktarır. Ailecek de tandırdıkları Yaşar Gökçek'in kütüphanesini alma fikrine ikna olur. Rahmetli dedem babasına bu konuda "Baba, ben sana masraf yaptırmaya çağım. Elbise istemem, ayakkabı istemem; ama ne olur kütüphaneyi alalım." Demiştir. Dedemin bu hevesini gören babası onun bu hevesini kırmaz, merakını boşa götürmek için kabul eder. Ertesi gün sevinçle kitapları almaya giderler, hocası da öğrencisinin bu hevesini görünce 1000 liraya verir. Dedem bu konuda aldı veya sattı demez, hediye etti derdi. Kitapları aldıktan sonra da mahallelerine girişini İstanbul'u fetheden Fatih gibi emin ve kararlı olduğunu latifeyle anlatırdı. Helvacı Yusuf Özönder'in ilme verdiği değer ve dedeme verdiği destek sayılamayacak kadar çoktur. En başta onun disiplinli hayatını almıştır. Verdiği bir başka büyük destek de ona çalışması için ayrıca kitaplık ve kütüphane düzeni kurmasıdır. Hel-

vacı Hacı Yusuf sevilen, tanınmış ve dostu çok olan bir esnaftı. Çoğu günler evinde misafir olur bazen de Akşehir'den akrabaları yatıya gelirdi. Haliyle çalışmaya çok müsait ortam olmayınca dedem için evlerinin bahçesine onun çalışmalarını ve okumalarını daha rahat şekilde devam ettireceği oda inşa etmiştir. Kütüphaneyi buraya taşıyan dedem babasının kendisine bu desteklerini bize nakleder ve ardından her zaman rahmetle anarak dua ederdi.

Kütüphanesini zamanla büyüten dedem Konya, Ankara ve İstanbul'da pek çok sahaf ile tanışır ve çok değerli eserleri kütüphanesine kazandırır. Bununla ilgili sevdiğiyle hatıralarını da paylaşmıştır. Bir hatırayı kısaca nakletmek isterim. Yine bir gün İstanbul'dan aldığı bir koli kitap ile trene binmeye çalışırken trene adım atamayarak boşluğa düşer. Tren hareket haline geçer, dedem tren ile peron arasında kalır. Uzaktan kendisinin düştüğünü görenler treni acil şekilde durdururlar. Dedem de darbeler alır ancak hemen o çok sevdiği ve yeni aldığı kitapların durumuna bakar, onları toplamaya başlar. Zarar gören kitaplarını da koliye tekrar yerleştirir ve Konya'ya gidebilmek için yolculuğuna devam eder. Trende kendisini tanıyan sevdiğine de bu durumdan kimseye bahsetmemelerini istemiş annesi Şefika Hanım'ın bu duruma üzülmelerini, telaşlanmasını

istememiştir. Yıllar sonra bu olayın şahidi Ramazan Uysal "Çobanlıktan Yayıncılığa Yayıncılıkta 40 yıl" kitabında bu durumdan bahseder. Dedem de son yıllarda verdiği mülakatlarla da bu anısından bahsederdi. Tabii ertesi günlerde darbeler sebebiyle çektiği ağrıları da eklerdi.

Büyük zevkle geçirdiği İmam hatip ortaokulu ve lisesi yıllarının ardından Konya Yüksek İslam Enstitüsü'ne kayıt olarak ilim yolculuğuna devam eder. Yüksek İslam Enstitüsü'nde okurken sürekli camilere gider, cemaate vaaz verme iştahından bahsederdi. Bunun için fahri evraklar da çıkarırdı. 1967 yılında mezun olur ve iki yıl öğretmenlik

Mısır, İskenderiye.

yapar. 1969'da girdiği sınavı kazanarak mezun olduğu Konya Yüksek İslam Enstitüsü "Türk Medeniyet Tarihi" dersi öğretim üyeliğine tayin oldu. "Türk Sanatları ve Mimarisi" dersi de uhdesine verildi. 1979'da Erzurum Atatürk Üniversitesi İslamî İlimler Fakültesi'nde "Türk İslam Sanatları ve Mimarisi" dersi doktora sınavını yaptı. 1982'de Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde yardımcı doçentliğe atandı. Doktora diploması haricinde 1990 yılında Selçuk Üniversitesi Türk El Sanatları Ana Sanat Dalı'nda sanatta yeterlilik diploması da aldı. Üniversitede birçok yeni imkânların hazırlanılma-

sında ve çalıştırılmasında rol oynamıştır. Selçuklu Kültür ve Medeniyetini Araştırma Merkezi'nde ve Türk El Sanatlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde yönetim kurulu üyelikleri ve uzun yıllar da başkanlığını yapmıştır. Hayatı boyunca bilimsel toplantılara katılmak üzere yurtiçi ve yurt dışı birçok şehir ve ülkeyi gezip görme fırsatı olmuştur. Her gittiği yerin sanatsal mekânlarını, tarihi yerlerini, mezarlıklarını, vefat eden büyük zevatı ziyaret eder, fotoğraflar çeker, video kayıtları alır. Bu sebeple 65 yıldır büyüttüğü çok geniş kütüphanesi yanında çok büyük fotoğraf, video ve slayt arşivi de vardır.

Gittiği yerlerde Türk kültür, sanat ve medeniyetine dair birçok konuyu gündeme getirmiş ve yabancı ülkelerdeki Türk kültür ve medeniyetine ait değişik konularda eserleri gün yüzüne çıkarmıştır. Osmanlılardan kalan Mevlevihâneler ve Türk Mahallelerindeki tarihe karışmış medeniyet nişanesi olan sadaka taşları bunlardandır. Yaşamı boyunca aldığı pek çok ödül yanında Konya Meram Belediyesi tarafından 2004 yılında "Sanata Saygı Ödülü"ne; Konya Büyükşehir Belediye-

Üsküp'te Osmanli eseri

since de 2012 yılında “Konya Kültürüne Hizmet” ödülüne layık bulundu.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi ve Konya Ansiklopedisi'nde çok sayıda madde de kaleme aldı. Kendisini ve eserlerini konu alan iki adet bitirme tezi de yazılmıştır.

Dedem, Türk El Sanatlarının hor ve hakir görüldüğü yer ve zamanlarda sahip olduğu bilgi ve becerileri ışığında bunlara dair ön bilgilerin ve marifetlerin kazanılmasına büyük önem vermiştir. Ekolünden olduğu Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in metoduyla kütüphane ve müzeleri incelemiş, sohbetinin yanı sıra dersleri ile bilmeyenlere ve talebelerine bilgi vermiştir. Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde yıllarca “Hat ve Paleografi” dersleri hocalığı-

na devam etmiştir. İlahiyat Fakültesi'nde “Hüsn-i Hat” dersinin koyulmasını ve sürdürülmesini sağlamıştır. Radyo, televizyon konuşmaları ve bilimsel toplantı tebliğleri ile görev ifâ eden dedem uzun yıllar pek çok eğitimci, akademisyen ve sanat adamı yetiştirdi. 1996 yılında emekliye ayrıldı. Emekli olmadan önce son dersini bitirirken öğrencilerine konuya haftaya devam edeceğini söylemiştir. Öğrencileri ders döneminin bittiğini hatırlatınca dedem son derece hüzünlü bir şekilde elindeki tebeşiri tahtaya bırakmıştır. Bu olayı bize anlatırken 30 yıl kadar eğitimlik yapmasına rağmen doyamadığını anlatırdı. Onun emekliliği sadece görev emekliliği idi. Gerçekte ise Konya ve Türk bilim, kültür ve sanat hayatına dair çalışmalarını son nefesine kadar sürdürmek-

Osmanlı Paleografya'sı dersine gelen Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileriyle

Son Konferanslarından “Hattat Mahbub”

teydi. Hassas ve titiz araştırmacı olan dedem velûd bir yazardır. Gayet zengin bir kütüphaneye, on iki bin adet slayta, elli bini aşkın fotoğraf arşivine sahiptir. Yararlanmak isteyenlerden kütüphanesini ve arşivini kiskanmaz ve araştırmacılara kapısını her zaman açardı.

Akademik hayatının son yıllarına kadar birçok bilimsel toplantıya katılmış ve bu toplantılarda tebliğler sunmuştur. Bunların yanı sıra bugüne kadar birçok eser yayınlamıştır.

mıştır.

İnsanlar dedemi yıllar sonra anarken onun düzenli ve temiz giyiminden bahseder, onun nazik, kibar, beyefendi konuşması karşısında hayranlıklarını gizleyemezlerdi. Dedem eşi Ayşe Hanım ile 1968 yılında izdivaçta bulunmuştur. Dedemin gittiği yurtiçi ve yurtdışı ziyaretlerine yoldaşlık etmiş en son da beraber hac ibadetini ifa etmek için kutsal topraklara yolculuk yapmışlardır.

Dedem kitaplara ve araştırmalara ağırlık verdiği zamanlarda refikasımdan hep yardım, iyilik, kolaylık gördüğünü ifade ederdi. Bu evlilik ile Yusuf, Şefika ve İbrahim adında üç evladı olmuştur. Bu evlatlarından da beş torunu olan dedem, vefatından birkaç ay önce de torununun çocuğunu kucağına alabilmişti.

Son yıllarda farklı rahatsızlıklarla imtihan oluyordu. Dedemin gözleri de rahatsızlandı. Onu en çok bu üzmüştü. Tüm araştırma, okuma ve yazma faaliyetleri durmak durumunda kalmıştı. Okuyacağı yazıları

büyüteçle yaklaştırarak okumaya çalışırdı bazen de sesli olarak biz okurduk. O zamana kadar her gün düzenli olarak birkaç gazete okur, önemli yerleri keser, bilgi zarflarına eklerdi. O günlerde torunları olarak bizler de yardımcı olmaya çalıştık. Gazeteye yazılacak yazılarını o söyler biz yazardık. Katılacağı programlara eşlik etmeye çalışırdık. İlahiyata da başlamamdan sonra üniversite hakkında bilgiler verir onu öğrencilerinin programlarından haberdar etmeye çalışırdım. Dedem de yapılan faaliyetleri duydukça mutluluk duyardı. En son vefatından önceye kadar uzun yıllardır yazmaya çalıştığı “Mevlevi Deyim ve Terimleri Sözlüğü”nü yazmaya çalışıyorduk. Tamamlanınca nasıl önemli bir eksikliği kapatacağını anlatır ve dünya çapında birçok dile çevrilmesi gerektiğinden bahsedirdi. Yazdığı bu eserlerle Konya’ya hizmet borcunu kapatmaya çalıştığını her fırsatta ifade ederdi. Rabbim nasip ederse eksik kısım da tamamlanacak ve dedemin öneminden bahsettiği bu kitap ilim dünyasına kazandırılacak. Bu kitabı bitirince hemen bir başka kitaba geçecektik. Dedem o kitabın da bilgi zarfını, yazılacakları çıkarılmış masaya koymuştu. Konya ile alakalı olacak bu kitabın nasıl olacağından da bahsetmişti. Bir başka düşüncesi de Halep Mevlevihane’si üzerine bir kitap çıkarmaktı. Suriye’deki savaş dolayısıyla da son fotoğraflara ulaşmak istiyordu.

Küçük bir defterde Konyalı olan ve ülkemize değer katmış önemli şahısların vefat tarihlerini not ederdi. Günün gelince vefat yıldönümleri ile alakalı yazı yazar dergi ve gazetelere gönderirdi. Beraber yaşadığı dostlarını ve arkadaşlarını mutlaka anar, yazılar yazardı.

Şimdi dedemin öğrencileri ve dostları onu rahmetle anıyor arkasından dualar ediyorlar. Konya’ya ve ülkemize hizmetle geçen bir ömür 30 Aralık 2019 günü sevenlerinin

omuzlarından Üçler Mezarlığına surlanarak vuslata ermiştir.

ESERLERİ

- Mimar Sinan (1972)
- Peygamberimizin (s) Sağlık Öğütleri (Tıbb-ı Nebevî) (1974)
- Türk İslam Medeniyeti Tarihi (1976)
- Konya Velileri (1981-1990)
- Konya Vakıf Eserleri (1985-1989)
- Konya Mevlâna Dergâhı (1989)
- Konya Büyükşehir Belediyesi A.R., İzzet Koyunoğlu Müze ve Kütüphanesi (1997)
- Evvel Zaman İçinde Meram (1997)
- Sille (Tarih-Kültür-Sanat) (1998)
- Eski(meyen) Meram (Komisyon: fotoğraf albümü; Konya 2000)
- Selçuklu Emîri Beşare Bey ve Başarakavak (2001)
- Ansiklopedik Hat ve Tezhip Sanatları Deyim ve Terimleri Sözlüğü (2003)
- Mevlâna’nın Gönül Dostları (2004)
- Konya (2005)
- Tarih Boyunca Mevlevi Kıyafetleri ve Sembolik Anlamları (2006)

Prof. Dr.
Bilal
Kuşpınar

KONYA'NIN KÜLTÜR HAVZASININ GÜZEL İNSANI, DR. HASAN ÖZÖNDER'İN AZİZ HATIRASINA

Ömrünü, İslam Sanat ve Mimarisini en iyi şekilde anlamaya ve en güzel şekilde sunmaya adanmış, ilmi ve edebî şahsiyetiyle, dürüstlüğü, zerafeti, inceliği, dakıklığı, cömertliği ve mütevazılığıyla gönüllerde latif ve hoş hatıralar bırakarak aramızdan ayrılan, değerli ilim adamı Dr. Hasan Özönder hocayı, edebî âleme irtihalinin seney-i devriyesinde rahmet ve şükranla anmak ulvî bir vazifedir.

Bu güzel insan ve gönül dostu merhum Hasan Hocayı yakinen tanıma bahtiyarlığına, S.Ü. İlahiyat Fakültesine 1984 yılında Araştırma Görevlisi olarak başladığımda erişmiştim. Fırsat buldukça merhum Hasan Hocanın

odasına gider, hem onunla hem de onun oda arkadaşı, İslam Medeniyet Tarihi öğretim üyesi, Dr. İbrahim Ceylan hoca ile -ki onu da rahmet ve şükranla anıyorum- sohbet ederdim. Dr. Ceylan'ın İngiltere'deki doktora öğrencilik anıları ve Dr. Özönder'in de medeniyetler şehri Konya'nın tarihine, kültürüne ve sosyal hayatına dair anlattıkları, benim gibi akademik hayata henüz başlayan birisi için oldukça önemlidir. O günlerde merhum Hasan Hocanın beni etkileyen en önemli özelliklerinden bir tanesi, muhatabı kim olursa olsun, ona azami dikkatini vermesi, onu dikkatlice dinlemesi ve ona konuştuğu zaman da kendine has yumuşak sesiyle ve nazik tavrıyla, en münasib kelimeleri seçerek, gayet samimi bir üslupla kendini ifade etmesidir. Bu şüphesiz onun, içinde doğduğu, büyüdüğü, ömrünü geçirdiği ve aşığı olduğu kadim şehir Konya'nın maneviyatından ve irfanından beslendiğinin açık bir göstergesidir. Nitekim kaleme aldığı *Konya Velileri* ve *Mevlâna ve Mevlevilik* eserlerinin bu anlamda kendisi için ne kadar önemli olduklarını da görmüş oluruz. Zira onun nazarında, şayet bir kimse içinde yaşadığı şehrin tarihini ve kültürünü bilmiyorsa ve o şehrin sosyal hayatını şekillendiren devlet adamlarını, sanatçıları, mimarlarını, alimlerini ve ariflerini

tanımıyorsa, o kimse o şehre tamamen yabancıdır. O şehirden istifade edemediği gibi, o şehre katacak fazla bir değeri de olmaz. Bu hakikate bütün samimiyetiyle inanan Dr. Özönder hoca, bizzat kendi yaşantısı ve tecrübesiyle bunu ortaya koymuştur. O adeta Konya tarihinin ayaklı kütüphanesi ve yine Konya kültürünün ve sanatının canlı bir hafızasıydı.

Merhum Hasan Hocanın başka dikkat çeken önemli bir yönü de, her zaman onun içinde adeta yeni okula başlamış bir öğrenci gibi, doyumsuz bir öğrenme ve araştırma arzusu vardı. Hikmet ve marifetinden her zaman istifade ettiği ve manevi terbiyesiyle yoğrulduğu Mevlana'nın evrensel tavsiyesi doğrultusunda, dünü geride bırakıp sürekli önüne bakma, her gün yeni bir şeyi keşfetme ve her gün yeni bir şeyi söyleme çabasıydı. Her gittiği beldenin tarihini, kültürünü ve mimari eserlerini çok iyi incelemesi ve her birine ayrı ayrı dosya tutması, onun ne kadar ciddi bir araştırmacı olduğunu göstermektedir. Kendisini her ziyaret ettiğimde, hemen kısa hasbihalden sonra, akademik çalışmalarımı ve yeni bir yayının olup-olmadığını sorardı. Yayın yapmanın ne kadar önemli olduğunu belirterek, “aman araştır-

malarını yayımla ki istifade edilsin, kaybolup gitmesin” diye ısrar ederdi. Akabinden kendisinin şayet yayınladığı bir yazı varsa onu takdim eder veya son seyahat ettiği beldenin tarihi ve mimari özelliklerini paylaşırdı.

Belki de altı çizilmesi gereken başka bir nokta, merhum Dr. Hasan Özönder hocanın ilim ve hikmet uğruna yapmış olduğu seyahatlerdir ki bu bizim medeniyet tarihimiz açısından oldukça önemlidir. Zira İslam medeniyetinde yetişen alimlerin ve ariflerin kahır ekseriyetinin, ilim ve hikmet için uzun seyahatler yaptıkları çok iyi bilinmektedir. Merhum Hasan Hoca, çoğu bilimsel toplantılara kendi imkanlarıyla katılmış ve etrafındaki akademisyenlerin de katılmalarını hep teşvik etmiştir. Meşakketlere ve çilelere katlanmadan, fedakarlık yapmadan ilme ve hikmete ulaşmak mümkün değildir. Bu yönüyle hoca, herkes için mükemmel bir örnekti.

Yine gözlediğim kadarıyla, Hoca öğrencilerine azami derecede değer verir ve onlara sadece bilimsel yönden değil aynı zamanda maddi yönden de destek verirdi.

Ne mutlu Hasan Hoca gibi geride hoş sedalar, güzel eserler ve tatlı hatıralar bırakan ilim ve hikmet ehline!

Prof. Dr.
Ramazan
Altıntaş*

BİR GÖNÜL İNSANI: “DR. HASAN ÖZÖNDER”

Değerli Hocam Dr. Hasan Özönder öğrencilik yıllarımda örnek aldığım hocalarımdan birisidir. İlahiyat Fakültesi’ne öğrenci olarak başladığım yıl, onun; giyim ve kuşamına son derece özen göstermesi, düzgün ve gönülden konuşması, öğrencilerine müşfik bir dille hitap etmesi dikkatimi çekmişti. Ayrıca, seçmeli olan hüsn-ü hat(güzel yazı) isimli dersimize de gelmişti. İlk derslerde İslam medeniyetinde hüsn-ü hat’ın önemini o kadar güzel anlatmıştı ki, sanki hüsn-ü hat’ı öğrenmek farz bir ilim gibi anlamıştım. Belli bir süre bu İslam sanatını öğrenmeye gayret etmiş, hocamdan özel hat dersleri de almıştım ama ihmalkârlık yüzünden çalışmalarını sekteye uğrattım. Şimdiki aklım olsaydı bu alanda ilerlemeye devam ederdim. Fakat çok sonraları akademik hayatımda İslam Düşüncesinde Tevhid ve Estetik konusu üzerinde çalışmayı ter-

cih etmeyi onun üzerimdeki tesiri-
ne bağlıyorum.

Öte yandan merhum Hasan Özönder hocamız, “Türk Medeniyeti Tarihi” dersimize de gelmişti. Dersi o kadar güzel anlatırdı ki, sınıf olarak sessizce bir ibadet havasında dinlerdik. Hocamız, trans halinde kendisinden geçer, Türkçeyi de çok güzel telaffuz ederdi. Bizler de hayranlıkla dersi takip ederdik. Hocamız, gençler, her ne kadar bugün Batı medeniyetinin gerisinde kalmışsak da mesafeyi kısa zamanda yakalayabiliriz demek suretiyle bizlere umut verirdi. Önerdiği kitap ve makaleleri kısa zamanda edinir ve okurduk. Özönder hocamız, her derste İslami şahsiyetlerden bir kaçını da tanıttırdı. Daha çok Konya Velilerinden örnekler verirdi. Dersi yaşar gibi, coşkulu bir şekilde anlatırdı.

Konya’da geniş bir çevresi bulunan, öğrencileri tarafından sevilen ve onların bütün dertleriyle yakından ilgilenen Hasan Özönder hocamız, ilim ve irfan aşığı bir kişilik olmanın yanında, İlahiyat öğrencileri arasında bir baba gibi sevilirdi. Duruşuyla, kişiliğiyle, munis oluşu ve cömertliğiyle güzel bir ahlak âbidesi olan merhum hocamızın, her öğrencisinin İslam ahlakıyla beslenmesini, yarının güçlü Türkiye’sinin kurulmasında örnek, öncü, çalışan, milletini seven, bu milletin değerlerine ve ruh köküne yürekten bağlı gençler olarak yetişmelerini görmek en büyük arzusu olmuştur. O, öğrencileri üzerinde tir tir titrer,

(*) SÜ, İslami İlimler Fakültesi Dekanı. e-mail: ramazanaltintas59@hotmail.com

ebedi hakikatleri, bir kişinin bekası için değil, bütün insanlığın yararı için anlatmamız gerektiğini, fakülteden mezun olduktan sonra, hitap kitlemizin sadece sathı vatan değil, bütün bir cihan olduğunu vurgulardı. Bunlar çok ileri hedeflerdi. Bugün dünyanın küçük bir köy haline geldiğini düşünürsek hocamızın gösterdiği hedeflerin ne kadar isabetli, tutarlı ve haklı hedefler olduğu görülecektir.

Bununla birlikte gerek Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nde ve gerekse İlahiyat Fakültesinde yaklaşık 29 yılı aşkın hizmeti ile memleketimize kıymetli idareci, meslek dersleri öğretmeni, müftü, vaiz ve ilim adamı yetiştiren Hasan Özönder hocamızın velud bir kalemi de vardı. Zamanının yerel ve ulusal gazetelelerinde, Oku Mecmuası, Diyanet, Milli Kültür, İslam Medeniyeti ve Hakses gibi dergilerde başta dil, biyografi, tarih, coğrafya olmak üzere, dini konularda, İslam Kültür ve Medeniyeti alanında çok sayıda makale neşretmiş ve geride birçok eser bırakmıştır. Hocamızın bu ilmi mirasından insanımız istifade etmiş, hala da istifade etmektedir. Özellikle Meram Belediyesi'nin "2004 Yılı Sanata Saygı Ödülü"nü hocamıza vermesi onu ziyadesiyle memnun

etmişti. Çünkü çalışan insanları takdir etmek bir erdemlilikti. Aynı zamanda hocamız, Konya kültürüne, Konya'mızın âlim şahsiyetlerine, Mevlana ve Mevleviliğe dair yaptığı çalışmalarla da her türlü övgüyü hak etmiştir.

Hocamız iyi bir arşivci ve kitap kurdudur. Yaklaşık 45-50 bin cilt tutan muhteşem bir kütüphaneye, fotoğraf ve belge konusunda da zengin bir koleksiyona sahipti. Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi'nde yürüttüğüm Dekanlık günlerinde zaman zaman fakülteye bazen ben davet eder bazen de o gelir sohbet ederdik. Ayrıca o biz öğrencilerinin varlığından da iftihar ederdi. Hocamızın arşivciliğini de o günlerde kendi ifadelerinden öğrenmiştim. İnşallah hocamızın torunu bizim de öğrencimiz Osman Arslan bu değerli kütüphane ve arşive sahip çıkar. İnsanımızın hizmetine açar.

Bilindiği gibi Konya Yüksek İslam Enstitüsü 24 Kasım 1962 yılında açılmış olup buranın ilk müdürlüğünü 1962'den 1972'ye kadar Veli Ertan hocamız yapmıştı. Ertan hocamız, Yüksek İslam Enstitü kadrosunun geliştirilmesinde ve kütüphanesinin açılmasında öncülük yap-

miş, hatta 1500 cilt tutan kitaplarını da bu kütüphaneye bağışlamıştı. Hasan Özönder hocamıza Veli Ertan hoca hakkında bir program yapmayı ve onun ismini de İlahiyat Fakültesi kütüphanesine vermeyi düşündüğümü söyleyince fevkalade memnun olmuştu. Bunun bir vefa örneği olacağını ve arkasının da gelmesi gerektiğini söylemişti. Bunun üzerine hemen hocamızla oturarak programın seyrini tartıştık ve panel yapmaya karar verdik. Panel öncesinde de Yüksek İslam Enstitüsü'nün açılış yıllarına ait ve Veli Ertan hocamızın fotoğraflarından oluşan bir slayt hazırlamayı da kararlaştırdık. Kendisi arşivinden Veli Ertan hocanın fotoğraflarını, Konya basınında onunla ilgili çıkan haberleri ve hocanın yazılarından oluşan bir demet makaleyi bana getirdi. Veli Ertan hocayla ilgili yapacağımız panelde konuşmacıları da belirledik. Bu toplantıya konuşmacı olarak başta Zât-ı âlileri olmak üzere; Halis Ayhan, Raşit Küçük, Abdurrahman Güzel, Halil Hayit, Mustafa Uzunpostalcı ve diğer bazı hocaları davet ettik. Veli Ertan hocayı anma programımız kalabalık bir dinleyici topluluğu tarafından büyük bir dik-

katle takip edildi. Hocamız bu toplantı da çok güzel bir konuşma yaptılar. Bizlere de teşekkür ettiği konuşmasında o günlerin tarihi olaylarına ve Veli Ertan hocanın hizmetlerine değindiler. (Hocamızın konuşmaları için bkz. Anadolu Konferansları, Veli Ertan Hocayı Anma Programı, Konya: Türk Anadolu Vakfı Yayınları, 2017, ss. 22-28). Dinleyiciler tarafından böylesi toplantıların sık sık tekrarlanması istendi. Ayrıca bugüne kadar vefat eden hocalarımız da rahmetle anıldı. Toplantımız ahirete irtihal eden hocalarımızın ruhuna okunan hatim duasıyla sona erdi.

Merhum Dr. Hasan Özönder hocamızla bir yıl önce son defa vefatından az önce Meram Tıp Fakültesi hastanesinde karşılaşmıştık. Göz göze geldik, çok duygulanmış ve dua istemişti. "Bir âlimin ölümü, âlemin ölümü gibidir." Merhum gönül insanı değerli hocamız ülkemizin yetiştirdiği ilmiyle âmil olan ilim adamlarımızdandı. Rabbim bizleri livâü'l-hamd sancağı altında buluştursun. Makamın âli, mekanın cennet olsun Değerli Hocam. Nur içinde yat, rûzi mahşerde görüşmek ve buluşmak dileğiyle!..